

ผลของการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด
ต่อความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล

The Effects of an Integrated Instructional Program Using the Hot Salt
Pot Method for Treatment of Postpartum Mothers on Nursing
Students' Cultural Awareness

พูลทรัพย์ ลาภเจียม* วราภรณ์ บุญยงค์** วริศา วรวงศ์*

Poonsab Lapchiem* Waraphorn Boonyong** Varisa Voravong*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ก่อนและภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 126 คน แบ่ง 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ห้อง 1 จำนวน 65 คน และกลุ่มควบคุม คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ห้อง 2 จำนวน 61 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรมการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

Received: August 8, 2024

Revised: April 19, 2025

Accepted: April 29, 2025

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสาย่งใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เชียงใหม่ ประเทศไทย 50180.

Email: poonsab@bcnc.ac.th, varisa@bcnc.ac.th

* RN., Senior Professional Level, Department of Maternal, Infant and Midwifery Nursing, Boromarajonani College of Nursing, Chiangmai, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Chiang Mai, Thailand 50180. Email: poonsab@bcnc.ac.th, varisa@bcnc.ac.th

** Corresponding Author, อาจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสาย่งใหม่ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก เชียงใหม่ ประเทศไทย 50180. Email: waraphorn@bcnc.ac.th, varisa@bcnc.ac.th

** Corresponding Author, Instructor, Department of Maternal, Infant and Midwifery Nursing, Boromarajonani College of Nursing, Chiangmai, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute, Chiang Mai, Thailand 50180. Email: waraphorn@bcnc.ac.th

จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.78 และ 0.82 ตามลำดับ และมีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบน ร้อยละ การวิเคราะห์เปรียบเทียบความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มก่อนและภายหลัง

การบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด ใช้สถิติทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภายในกลุ่มทดลอง (paired t-test) และการเปรียบเทียบความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้สถิติการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่อิสระ (independence t-test)

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) สูงกว่าก่อนได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด (Mean = 3.83, S.D. = 0.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลอง (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) ภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ (Mean = 4.37, S.D. = 0.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 2.827$)

คำสำคัญ: ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม การบูรณาการการเรียนการสอน การทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด

Abstract

This quasi-experimental study intended to compare the cultural awareness of nursing students before and after integrating the hot salt pot method for the treatment of postpartum mothers into a nursing instructional program, and to compare the cultural awareness between nursing students who had received and not received this integrated instruction. The sample group consisted of 126 second-year Bachelor of Nursing Science students divided into two groups, consisting of an experimental group of 65 students and a control group of 61 students. The instruments used for data collection consisted of a general information form and a cultural awareness questionnaire related to the instructional program using the hot salt pot for the treatment of postpartum mothers. Content validity, verified by three experts, was between 0.78 and 0.82, respectively, and the reliability of the questionnaire, using Cronbach's alpha, was 0.97. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, percentage, and standard deviation. Paired t-test was used to compare pre- and post-instruction mean scores within the experimental group, and independent t-test was used to compare post-instruction mean scores between the experimental and control groups.

The results showed that nursing students in the experimental group had higher mean scores in cultural awareness after receiving the integrated instruction (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) than before receiving the instructional integration (Mean = 3.83, S.D. = 0.66) at the .05 level of significance. It was also found that the experimental group had higher mean scores in cultural awareness (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) than the control group, who had received the conventional training program (Mean = 4.37, S.D. = 0.86) at the .05 level of significance ($t = 2.827$).

Keywords: cultural awareness, instructional integration, placing hot salt pots on mothers after giving birth

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก สถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กำหนดแผนยุทธศาสตร์ ปี พ.ศ. 2563 - 2567 ด้านหนึ่งในเรื่องการเร่งรัดพัฒนาส่งเสริมการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย จึงมีการกำหนดพันธกิจของสถาบันการศึกษาในสังกัดในเรื่องการส่งเสริมและทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นหนึ่งในพันธกิจหลักที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้พันธกิจอื่น ทั้งในเรื่องการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาพ บริการวิชาการแก่สังคม และการบริหารจัดการองค์กร ให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่ ได้ดำเนินการตามนโยบายของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ด้วยการส่งเสริมการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการบูรณาการการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักทางวัฒนธรรม สามารถให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของมารดาหลังคลอด ทำให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความตระหนักทางวัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสมรรถนะทางวัฒนธรรม หมายถึง การแสดงออกของนักศึกษา เนื่องจากเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ได้แก่ ความรู้ ข้อเท็จจริง ตลอดจนการได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมต่าง ๆ จากการเรียนการสอนซึ่งจัดเป็นสิ่งเร้า การทำให้เกิดความตระหนักจึงต้องมีการจัดการเรียนการสอน ผ่านประสบการณ์และแนวคิดคุณลักษณะศึกษา ดังเช่น การทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางวัฒนธรรม¹ ได้แก่ งานวิจัยของอรุพรศิริวิษยาภรณ์ และคณะ² พบว่า ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนประชากร เมืองแก้ว และคณะ³ ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนบูรณาการการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เรื่องทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นในประเพณีกฐินกับการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุตรดิตถ์ จัดกระทำเพียงกลุ่มเดียว ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้บูรณาการการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยกับการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนในงานกฐินสามัคคีวัดท้ายตลาดสูงกว่าก่อนได้รับการสอน และนักศึกษาพยาบาล มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการศึกษา

ของวรวิทย์ นิเทศศิลป์ และชลิต ขอดศิริ⁴ ซึ่งศึกษาเรื่องการบูรณาการการเรียนการสอนด้วยวิธีการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นล้านนา ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทำให้ ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และจากการถอดบทเรียนพบว่า สถาบันการศึกษามีส่วน สำคัญในการส่งเสริมการบูรณาการการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ เน้นการฝึกทักษะผ่านกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าในท้องถิ่น และภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาเกิดความ สนใจใคร่รู้ จนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ออกแบบและผลิตชิ้นงานจากการจัดการเรียนการสอน

งานวิจัยที่ผ่านมาที่มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลหญิงภายหลังคลอดและใช้วิธีการทับด้วยหม้อ เกลือในมารดาหลังคลอด ได้แก่ ละเอียต แจ่มจันทร์ และคณะ⁵ อธิบายวัฒนธรรมการบริบาลมารดาหลังคลอด ด้วยการนำการแพทย์แผนไทยมาใช้ในชุมชนภาคกลาง รวบรวมความรู้เรื่องการดูแลมารดาหลังคลอดระหว่าง หน่วยบริการทั้งภาครัฐและภาคประชาชน และแนวทางการใช้ภูมิปัญญาไทยและการแพทย์แผนไทย ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ รวมทั้งการอบรมผู้ดูแลภายหลังคลอดการแพทย์แผนไทยร่วมกับการบริบาล มารดาหลังคลอดในชุมชนภาคกลาง ในขณะที่งานวิจัยของ พนิดา มากนุชย์ ปิยะนันต์ ฝ้ายภูมิ และจตุพัตต์ เพชรจตุรภัทร⁶ ศึกษาเรื่องประสิทธิผลของการทับหม้อเกลือด้วยศาสตร์แพทย์แผนไทยในหญิงหลังคลอด พบว่า การทับหม้อเกลือสมุนไพรในหญิงหลังคลอดมีประสิทธิผลในด้านการลดลงของระดับมดลูก ขนาดรอบ เอว และระดับความเจ็บปวด รวมถึงช่วยให้น้ำคาวปลาเข้าสู่ภาวะปกติเร็วขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรม ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ร่วมกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอดที่ส่งผลต่อ ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่ มีการ จัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ให้แก่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 หัวข้อเรื่องกระบวนการพยาบาลมารดาในระยะหลังคลอดปกติ มีการประยุกต์กระบวนการพยาบาลในมารดา ระยะหลังคลอด การประเมินความรู้ ความเชื่อด้านการดูแลมารดาหลังคลอด การนำความรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ในการพยาบาลมารดาหลังคลอดเพื่อฟื้นฟูสุขภาพมารดาในระยะหลังคลอด และการประเมินผล มารดาหลังคลอด ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ที่ผ่านมามี เคยนำกระบวนการการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่นด้วยการทับหม้อเกลือ

การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ในชั้นปีที่ 2 เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ทีมผู้สอนจึงได้มีการ ปรับปรุงหัวข้อเรื่องกระบวนการพยาบาลและเนื้อหาการดูแลมารดาหลังคลอด เพิ่มเติมเนื้อหาการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการทับหม้อเกลือ ซึ่งถือเป็นความเชื่อทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น (local wisdom) และใช้เป็นแบบแผนการดูแลตนเองโดยเชื่อว่าจะช่วยขับน้ำคาวปลาดีขึ้น รวมถึง กระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต ลดอาการเมื่อยล้า ทำให้ร่างกายสมดุลโดยถ่ายทอดความร้อนสู่ร่างกายเพื่อให้ สภาพร่างกายของมารดาหลังคลอดเข้าสู่ภาวะปกติเหมือนก่อนการตั้งครรภ์ได้เร็วยิ่งขึ้น⁶ และบูรณาการ ร่วมกับแนวคิดการเรียนการสอน ให้มีขั้นตอน ประกอบด้วย การให้ความรู้ การจัดประสบการณ์การสาธิตและ

สาธิตย้อนกลับ การฝึกปฏิบัติในชุมชน และมีการประเมินสะท้อนคิดอันนำไปสู่ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ จึงมีความสนใจในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน โดยการบูรณาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ผ่านการคิดวิเคราะห์สู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมการเกิดความรู้ทางวัฒนธรรมในมารดาหลังคลอด เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่การจัดกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการพัฒนานักศึกษาให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ความตระหนักทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะทางวัฒนธรรมของ Campinha-Bacote เป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา (cognitive process) คือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับการสัมผัสจากสิ่งเร้าจะเกิดความรู้ การรับรู้จะนำไปสู่ความเข้าใจเกิดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดนำไปสู่การเกิดความรู้ที่ลึกซึ้งที่สุด การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียน จำเป็นจะต้องจัดประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดูแลผู้รับบริการที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมในบริบทที่มีความหลากหลาย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนใช้เวลาในการทำความเข้าใจและให้คุณค่ากับวัฒนธรรมที่แตกต่าง^{1,7} มีปฏิสัมพันธ์กับคนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม การวิจัยการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ที่ผู้เรียนได้รับในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ซึ่งผู้วิจัยผสมผสานการให้ความรู้ การจัดประสบการณ์ การสะท้อนคิด และการให้ฝึกปฏิบัติ เรื่องกระบวนการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอดปกติร่วมกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การให้ความรู้ในชั้นเรียนหัวข้อเรื่อง กระบวนการพยาบาลมารดาและทารกในระยะหลังคลอดปกติ ขั้นตอนที่ 2 การจัดประสบการณ์ด้วยการสาธิตกระบวนการดำเนินการในการเตรียมการและการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ร่วมกับการทดลองปฏิบัติในเรื่องการเตรียมอุปกรณ์ และการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด และขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอดในชุมชน กระบวนการพยาบาลมารดาหลังคลอดปกติเชื่อมโยงเนื้อหาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ขั้นตอนที่ 4 มีการสะท้อนคิดภายหลังจากจัดประสบการณ์ เรื่องการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจัดกลุ่มให้นักศึกษามีการสะท้อนความคิดของตนเอง มีการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาสาระความรู้ทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ และทำให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งซึมซับความงดงามของศิลปวัฒนธรรม^{8,9}

คำถามการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดมีความแตกต่างกันหรือไม่
2. คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดมีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ก่อนและภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ภายหลังการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดแตกต่างกับก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด
2. คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดแตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล 2 กลุ่ม (two group pretest - posttest design) คือ กลุ่มที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด และกลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 156 คน แบ่งเป็น 2 ห้อง ห้องที่ 1 จำนวน 80 คน ห้องที่ 2 จำนวน 76 คน ดำเนินการสุ่มโดยวิธีการจับฉลากนักศึกษา 2 กลุ่ม โดยได้กลุ่มทดลองคือ ห้อง 1 และกลุ่มควบคุม คือ ห้อง 2 และทำการคัดเลือกนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือใช้การสุ่มด้วยวิธีการจับฉลาก ทั้ง 2 ห้องเท่า ๆ กัน ได้จำนวนนักศึกษา ห้องละ 15 คน รวมเป็น 30 คน จากการสุ่มโดยวิธีการจับฉลากเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่ม

ควบคุม จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ จำนวน 126 คน ประกอบด้วย กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 2 ห้อง จำนวน 65 คน และกลุ่มควบคุม คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ห้อง 2 จำนวน 61 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ ภูมิลำเนา เป็นต้น

1.2 แบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับ (rating scales) จำนวน 28 ข้อ นำมาจากอรุพร ศิริวิยาภรณ์ และคณะ¹⁰ แล้วนำมาปรับข้อ
คำถามให้เข้ากับงานวิจัย โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มีข้อคำถามจำนวน 28 ข้อ
ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ จำนวน 7 ข้อ ด้านการเข้าใจ จำนวน 7 ข้อ ด้านการคิด จำนวน 7 ข้อ
และด้านการมองเห็นคุณค่า จำนวน 7 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert's scale)
5 ระดับ เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด คือ 1 คะแนน เห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย คือ 2 คะแนน เห็นด้วย
กับข้อความนั้นปานกลาง คือ 3 คะแนน เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก คือ 4 คะแนน และเห็นด้วยกับข้อความ
นั้นมากที่สุด คือ 5 คะแนนเกณฑ์ตัดสินระดับคะแนนเฉลี่ยเทียบเกณฑ์¹¹ โดยคะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00
มีความตระหนักทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.15 - 4.50 มีความตระหนักทางวัฒนธรรม
อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.15 - 3.50 มีความตระหนักทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย
1.15 - 2.50 มีความตระหนักทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 มีความตระหนัก
ทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 การบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด เป็นโปรแกรม
การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 เรื่อง กระบวนการพยาบาล
มารดาและทารกในระยะหลังคลอดปกติ ประกอบด้วย

2.1.1 การสอนเนื้อหาโดยวิธีการให้ความรู้กระบวนการพยาบาลมารดาหลังคลอดปกติร่วมกับการ
ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอดเพื่อส่งเสริม
สุขภาพมารดาหลังคลอดให้กลับสู่ภาวะปกติ มีระยะเวลา 6 ชั่วโมง ตามตารางการจัดการเรียนการสอน

2.1.2 สาธิตการเตรียมอุปกรณ์การทบทวนเกลือมารดาหลังคลอด เสมือนจริงในห้องเรียน
ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

1) การเตรียมอุปกรณ์การทบทวนเกลือ ประกอบด้วย ผ้ารูปสี่เหลี่ยมด้านเท่าขนาด
50 x 50 เซนติเมตร สำหรับห่อหุ้มเกลือ หม้อหุงต้ม เตาแก๊สขนาดเล็กให้พอดีกับหม้อ

2) การเตรียมส่วนผสม ประกอบด้วย เกลือตัวผู้ (เกลือทะเล) เดิมเกลือให้ถึงคอหม้อ
ตั้งไฟจนเม็ดเกลือแตก ใช้เวลาประมาณ 15 นาที

3) ตวยาสมุนไพร ประกอบด้วย ไพลสด 100 กรัม ว่านนางคำ 50 กรัม ว่านชักมดลูก
50 กรัม ขมิ้นชัน 50 กรัม ผิวมะกรูด 50 กรัม การบูร 1.5 กรัม ใบพลับพลึง 3 - 4 ใบ กรีดเอาเส้นกลางใบออก

4) การนำส่วนผสมทั้งหมดคลุกรวมกัน นำใบพลับพลึงเอาด้านหน้าวางบนถ้วยคู่กัน 2 ใบอีก 2 ใบวางทับตั้งฉากกัน วางหม้อเกลือทับใบพลับพลึง ห่อผ้ามัดให้แน่น แล้วนำไปนึ่งบนหน้าห้องมารดา หลังคลอด

5) วิธีการทับหม้อเกลือ ขั้นตอนแรกนวดแนวเส้นพื้นฐานขาเปิดประตูลม ด้วยการนวดแนวเส้นพื้นฐาน ขานอก ขาใน และแนวเส้นพื้นฐานหลัง นวดโยกมดลูก การโยกต้องโยกไปในทิศทางเดียวกัน โดยเริ่มจากกระดูกหัวเหน่าฝั่งใกล้ตัว นำหม้อเกลือวางบนใบพลับพลึงห่อผ้ามัดให้แน่น แล้วนำมาวางบนหน้าห้องมารดาหลังคลอด โดยทำทีละข้าง เริ่มจากด้านที่ใกล้ตัวก่อน ใช้เวลา 30 - 45 นาที ต่อการทับหม้อเกลือ 1 ครั้ง^{5,11}

2.1.3 ปฏิบัติจริงกับมารดาหลังคลอดในชุมชนเป็นกิจกรรมการบูรณาการการเรียนการสอน ร่วมกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ระยะเวลา 3 ชั่วโมง โดยการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ใช้เวลา 30 - 45 นาที ต่อการทับหม้อเกลือ 1 ครั้ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำไปหาความตรงของเนื้อหา (content validity) ทดสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย ด้านการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ และด้านวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในแต่ละข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ IOC ได้ค่าเท่ากับ 0.78 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรม ไปทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน และนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.97

2. การบูรณาการการเรียนการสอนกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ผู้วิจัยนำไปหาความตรงของเนื้อหา (content validity) ทดสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในแต่ละข้อคำถาม ได้ค่าเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2564 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 ภายหลังผู้วิจัยเสนอโครงร่างวิจัยผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ หลังจากนั้นผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายขั้นตอนการดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ในวันที่ 16 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ส่วนกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ในวันที่ 23 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ใช้ระยะเวลา 30 นาที

2. ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ในวันที่ 14 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ส่วนกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถามความตระหนักทางวัฒนธรรมก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทับหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด ในวันที่ 21 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ใช้ระยะเวลา 30

นาที่ ภายหลังการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเสร็จสิ้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การดำเนินการทดลอง

หลังจากกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ระยะเวลา 6 ชั่วโมง มีขั้นตอนดังนี้

1. ให้ความรู้ในชั้นเรียนหัวข้อเรื่อง กระบวนการพยาบาลมารดาและทารกในะยะหลังคลอดปกติ
2. สาธิตกระบวนการดำเนินการในการเตรียมการและการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอดร่วมกับการทดลองปฏิบัติในเรื่องการเตรียมอุปกรณ์ และการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ระยะเวลา 1 ชั่วโมง
3. การปฏิบัติการดำเนินการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอดในชุมชน ผู้วิจัยประสานงานและแนะนำตัวกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เพื่อดำเนินการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอดในชุมชน เมื่อประสานงานได้เรียบร้อย ผู้วิจัยนำนักศึกษา กลุ่มทดลอง จำนวน 65 คน แนะนำตัวกับมารดาหลังคลอด เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด จำนวน 5 ราย/รอบ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพมารดา ภายหลังคลอด ระยะเวลา 3 ชั่วโมง โดยการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ใช้เวลา 30 - 45 นาที ต่อการ ทบทวนเกลือ 1 ครั้ง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำโครงร่างวิจัยผ่านการอนุมัติจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม การวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ รหัส BCNCT20/2564-2566 (6 ตุลาคม 2564 - 7 ตุลาคม 2566) ผู้วิจัยดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการชี้แจงวิธีและขั้นตอนการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งระบุว่าข้อมูลที่ได้เก็บเป็นความลับและไม่ระบุตัวบุคคล รวมทั้งนำเสนอผลเป็นภาพรวมเท่านั้น นอกจากนี้การเข้าร่วมวิจัยขึ้นอยู่กับความสมัครใจสามารถถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ กับการเรียนการสอน และการประเมินผลของรายวิชาแต่อย่างใดภายหลังชี้แจงแล้ว หากนักศึกษายินยอม เข้าร่วมโครงการวิจัยจึงให้นักศึกษาลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรยินยอมเข้าร่วมวิจัย (informed consent) และภายหลังสิ้นสุดการดำเนินการทดลองและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจึงจัดให้กลุ่มควบคุม จำนวน 61 คน ได้รับโปรแกรมการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS Version 26.0 โดยมีรายละเอียด การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ ภูมิลำเนา เป็นต้น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ
2. ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลก่อน และหลังการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเกลือในมารดาหลังคลอด ผลการทดสอบข้อตกลง เบื้องต้นทางสถิติพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นแบบสุ่มมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ และเปรียบเทียบ ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลภายในกลุ่มทดลองด้วยสถิติ paired t-test ส่วน

เปรียบเทียบ ความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ independent t-test กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มทดลอง จำนวน 65 คน เป็นนักศึกษาหญิง ร้อยละ 90.77 (n = 59) ภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ใน
จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด คือ ร้อยละ 80 (n = 52) อายุ 20 ปี ร้อยละ 89.23

กลุ่มควบคุม จำนวน 61 คน เป็นนักศึกษาหญิง ร้อยละ 96.72 (n = 59) ภูมิลำเนาส่วนใหญ่
อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุดคือ ร้อยละ 78.69 (n = 48) อายุ 20 ปี ร้อยละ 91.80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป		กลุ่มทดลอง (n = 65)		กลุ่มควบคุม (n = 61)	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)	19	7	10.77	5	8.20
	20	58	89.23	56	91.80
เพศ	หญิง	59	90.77	59	96.72
	ชาย	6	9.23	2	3.28
ภูมิลำเนา	จังหวัดเชียงใหม่	52	80	48	78.69
	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	13	20	13	21.31

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองก่อนและภายหลัง
ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด (n = 65)

ความตระหนักทางวัฒนธรรม		ก่อน		หลัง		paired t-test	p-value
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
รายด้าน	ด้านการรับรู้	3.56	0.73	4.49	0.54		
	ด้านการเข้าใจ	3.93	0.72	4.47	0.59		
	ด้านการคิด	4.00	0.58	4.62	0.55		
	ด้านการมองคุณค่า	3.82	0.61	4.70	0.47		
โดยรวม		3.83	0.66	4.57	0.54	14.882	.000

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลอง เป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน
คือ ด้านการรับรู้ ด้านการเข้าใจ ด้านการคิด และด้านการมองคุณค่า พบว่า คะแนนเฉลี่ยความตระหนัก
ทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองภายหลังการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลัง
คลอดสูงกว่าก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดทุกด้าน
กลุ่มทดลองภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด

พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมโดยรวม (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) สูงกว่าก่อนได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด (Mean = 3.83, S.D. = 0.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 14.882, p < .05$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติ ทั้งรายด้านและโดยรวม

ความตระหนักทางวัฒนธรรม	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		Independent t-test	p-value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
รายด้าน ด้านการรับรู้	4.49	0.54	4.07	0.67		
ด้านการเข้าใจ	4.47	0.59	4.38	0.65		
ด้านการคิด	4.62	0.55	4.59	0.62		
ด้านการมองคุณค่า	4.70	0.47	4.44	0.65		
โดยรวม	4.57	0.54	4.37	0.86	2.827	0.005

เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านการเข้าใจ ด้านการคิด และด้านการมองคุณค่าของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมรายด้านของกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอดสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติทุกด้าน กลุ่มทดลองที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด มีค่าเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรม (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติ (Mean = 4.37, S.D. = 0.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.827, p < .05$) ดังตารางที่ 3

การอภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ก่อนและภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ภายหลังการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด แตกต่างกับก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอดซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) สูงกว่าก่อนได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการบำบัดเกลือในมารดาหลังคลอด อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.83, S.D. = 0.66) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 14.882, p < .05$) หากพิจารณารายด้านของความตระหนักทางวัฒนธรรม 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ ด้านการเข้าใจ ด้านการคิด และด้านการมองคุณค่า พบว่า ความตระหนักทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองภายหลังการบูรณาการการเรียนการสอน

ร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดสูงกว่าก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความรู้ และการจัดประสบการณ์ มีการกระตุ้น และสะท้อนคิดจากผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 ตลอดจนการได้รับประสบการณ์การสาธิตและการปฏิบัติการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด ซึ่งเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และนำไปสู่ความตระหนัก⁵ สอดคล้องกับการศึกษาของ ประภาพร เมืองแก้ว และคณะ³ พบว่า ภายหลังจากการจัดการเรียนการสอนบูรณาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เรื่องทรัพยากร เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในประเพณีถิ่นกับการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตถ์ นักศึกษาพยาบาลมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทรัพยากรเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการศึกษาของ อุบลทิพย์ ไชยแสง นิวัติ ไชยแสง และอุไรวรรณ ศิริธรรมพันธุ์¹² พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา ภายหลังจากเข้าร่วมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอนมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางวัฒนธรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการสะท้อนคิดของนักศึกษาพบว่า การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการจัดการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมทักษะเกี่ยวกับวัฒนธรรมได้ โดยภายหลังจากการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วยการมอบหมายงาน การฝึกทักษะการแสดงศิลปวัฒนธรรม โดยประยุกต์ใช้กับการสร้างเสริมสุขภาพ และสร้างเสริมสุขภาพจิตในชุมชนทำให้นักศึกษามีทักษะมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 กลุ่มที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดแตกต่างกับกลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมกลุ่มทดลองที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.57, S.D. = 0.54) สูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนตามปกติอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.37, S.D. = 0.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.827, p < .05$) หากพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ ด้านการเข้าใจ ด้านการคิด และด้านการมองคุณค่าของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมรายด้านของกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอด สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนตามปกติทุกด้าน ซึ่งการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทบทวนเนื้อหาในมารดาหลังคลอดเป็นกระบวนการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ไม่ใช่การเรียนเนื้อหาในห้องเรียนอย่างเดียว แต่มีการสอดแทรกวิธีการสอนกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น รวมทั้งช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพันธ์ ศิริพันธ์ และศศิณาภรณ์ ชูคำ¹³ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ย

สมรรถนะทางวัฒนธรรมภาพรวมของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมในการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติ เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางวัฒนธรรมรายด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความตระหนักรู้ และด้านทักษะทางวัฒนธรรม พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะทางวัฒนธรรมรายด้านของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมในการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยวิธีปกติทุกด้าน และการศึกษาของ Suzan Kardong-Edgren และคณะ¹⁴ ที่ได้นำสมรรถนะทางวัฒนธรรมของ Campinha-Bacote⁷ มาเป็นแนวทางในการศึกษาความสามารถทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะ ความสามารถทางวัฒนธรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเรียนรู้แบบพื้นฐานปกติ

สรุป

ผลของการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทักหม้อเกลือในมารดาหลังคลอดต่อความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ พบว่า ภายหลังการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทักหม้อเกลือในมารดาหลังคลอดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมสูงกว่าก่อนการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทักหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด และพบว่าคะแนนเฉลี่ยความตระหนักทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทักหม้อเกลือในมารดาหลังคลอดสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทักหม้อเกลือในมารดาหลังคลอด

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกับการทักหม้อเกลือมารดาภายหลังคลอด จัดเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดำเนินวิจัยการในบริบทของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ เพียงแห่งเดียว ไม่สามารถนำข้อมูลไปอ้างอิงกับประชากรกลุ่มใหญ่ได้

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. ผู้บริหารด้านการบริหารการศึกษา ควรนำรูปแบบการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ร่วมกับการทักหม้อเกลือ บรรจุเป็นกิจกรรมสำหรับมารดาหลังคลอดปกติ
2. หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ ควรมีการเตรียมอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ ในการร่วมกันดำเนินกิจกรรมการบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้นักศึกษาได้รับการส่งเสริมสมรรถนะทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันการศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

1. ควรมีการวัดสมรรถนะทางวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลมารดาหลังคลอด
2. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะทางวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลมารดาหลังคลอด ในรายวิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์

เอกสารอ้างอิง

1. Arayathanitkul B. Instructional approach for enhancing cultural competence of nursing students. Journal of The Royal Thai Army Nurses 2014;15(3):49-57. (in Thai)
2. Sirivichayaporn U, Srisuantang S, Tanpichai P. Factors affecting to the cultural awareness of undergraduate students, Kasetsart University Kamphaeng Sean Campus. Veridian E-Journal, Silpakorn University 2018;11(1):1207-21. (in Thai)
3. Muangkaew P, Kaewphong I, Boonreung W, Chaiprasit S, Bunjerdpongchai P, Visitkoson J, et al. Effects of integrated teaching and learning management between Thai art and culture preservation and health promotion in community on title resource technology local wisdom in Krathin a ceremony for nursing students, Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit. Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal 2018;10(1):31-43. (in Thai)
4. Nithedsilp W, Kodsiri C. An integrated instruction with art and cultural preservation for Lanna community. Dhammathas Academic Journal 2017;17(3):290-5. (in Thai)
5. Jamjan L, Khantarakwong S, Hongthong S, Jampates N. Thai traditional medicine for postnatal mother in the community of central region. Journal of The Royal Thai Army Nurses 2014;15(2):195-202. (in Thai)
6. Magnud P, Fachaiyaphum P, Pechjaturapat J. The effectiveness of Thai traditional medicine, Tub Moa Gluea, in postpartum care. JHSCPH 2018;1(1):26-38. (in Thai)
7. Campinha-Bacote J. The process of cultural competence in the delivery of healthcare services: a model of care. J Transcult Nurs 2002;13(3):181-4.
8. Sarae R, Mudor A, Pongrattanamarn K, Luangna C, Kajkumhaeng S, Phatiewikrai Wong P, et al. The integrated learning activity in arts and culture of dental public health students, Sirindhorn college of public health, Yala. The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health 2017;4(3):151-9. (in Thai)
9. Suwannachat S, Kooariyakul A, Chuaykarn U. Mission integration: challenging roles of instructors in higher education institutions. JBCNM 2019;25(1):158-175. (in Thai)

10. Phongsakchat P, Meeboon S, Ruangkit P, Kaeonoi A, Posaen R. A mission-integrated education model for the development of learning outcomes among nursing students. Journal of Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province 2020;3(3):158-76. (in Thai)
11. Srisat B. Preliminary research. Bangkok: Suwiryasan; 2017. (in Thai)
12. Chaisang U, Chaisang N, Sirithammaphan U. Effectiveness of integrated learning activity in arts and culture maintaining to development a cultural competence among students, bachelor of public health (program in community health) Sirindhorn college of public health Yala. Humanity and Social Science Journal, Ubon Ratchathani University 2021;12(1):180-199. (in Thai)
13. Siriphan S, Choodam S. A development of an instructional model emphasizing cultural competency of nursing students for antenatal care in three southern border provinces of Thailand. NJPH 2015;25(1):54-69. (in Thai)
14. Kardong-Edgren S, Cason CL, Brennan MW, Reifsnider E, Hummel F, Mancini M, et al. Cultural competency of graduating BSN nursing students. Nursing education perspectives 2010;31(5):278-85.